

3

Do
Komisji Badań Zbrodni Niemieckich

w P o z n a n i u
= = = = =
ul. Zakręt 26

295 Okręgowa Komisja
Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce
Wpłynęło dn. 25/11.48 Załącz. 1
Załatwiono dn. 26/11.48 L. dz.

w czasie okupacji w gminie Rogowo, pow. rypiński stosowała hitlerowskie, barbarzyńskie metody wśród miejscowej ludności - dwóch katów niemieckich:

1. Gustaw P r y l,
2. M e l l e r /brak danych/.

Gustaw Pryl, jako V.D. zajął jedno z większych gospodarstw ob. Napiórkowskich we wsi Rogówko, gm. Rogowo, pow. rypiński i będąc mężem zaufania żandarmów w gminie Rogowo - wybitnie z nimi współdziałał - maltretując, bijąc miejscową ludność. Służalec ten przyczynił się czynnie do zabicia 18 Polaków w gminie Rogowo, przytym czynił wszystko przez 4 lata, ażeby ustalić adresy mój i ob. *Garbacz*.
Komuniści Swiniarski Ja do roku 1938 byłem nauczycielem w Rogowie i właśnie Pryl Gustaw, jak najlepiej traktowany przez nas wszystkich - już wtedy, jak to ustalono, w czasie okupacji był czynnym hitlerowcem, przenikając chytrze do polskich organizacji /np. był najczynniejszym członkiem Związku Strzeleckiego, Oświata dla Dorosłych/. Ten sam Pryl współdziałał z gestapo i żandarmerią w wyłapywaniu wszystkich Polaków.

Ten zbrodniarz w ogólnej akcji "niszczenia ludzkości" - razem ze swymi kolegami V.D. - przyczynił się do potwornej masakry nauczycieli w pow. rypińskim, którzy zostali podstępnie zwiabieni na konferencję powiatową w Rypinie i wszyscy wymordowani /październik 1939 r./ - w liczbie około 200 nauczycieli.

Świadcami dalszego zachowywania się tego nędznika /zauśzeni gwałtem na VD./ są wszyscy mieszkańcy wsi Rogówko, pow. rypiński - gm. Rogowo i okolicznych wsi.

Do niniejszego dołączam protokół spisany z ob. Juliana Zebrowskiego, zamieszkałego w Zołnowie, gm. Rogowo, który podaje dane orientacyjne jego pobytu.

Sprowadzenie i ukaranie tego nędznika mogłoby przyczynić się do schwymania jego kolegi - Łotra Mellera, który był największym postrachem powiatu i ma na sumieniu całą martyrologię miejscowej ludności /kilkunastu zabitych/.

Ci dwaj pachołkowie, aczkolwiek pozornie mało znaczący - zagębili i wymordowali ludzi w gm. Rogowo, pow. rypiński.

Składam niniejsze zeznanie, jako jeden z tych, który uszedł przypadkowo losu pomordowanych kolegów.

- W sprawie Pryla Gustawa - świadkowie:
- Kowalska Maria - Rogówko
 - Pietrusiński Zygmunt - Rogówko
 - Jędrzejewski Tadeusz - Rogowo
 - Napiórkowski Ludwik - Rogówko
 - Zbókowski Edwin - Rogówko
 - Ludwiżewski Władysław - Rogówko

/verte/

4

W sprawie M e l l e r a: - świadkami mogą być ci sami, co w sprawie Pryla i dosłownie cała gmina Rogowo.

Zastrzelił własnoręcznie Rocala Aleksandra, zastrzelił rosyjskiego partyzanta z żandarmem Feldem, wystawił listę w/g której stracono 18 ludzi w gm. Rogowo.

Zbrodniarz ten brał udział we wszystkich egzekucjach i wyda wielu, wielu innych zbrodniarzy.

Załączam protokół sprawy w Zarządzie Gminy Rogowo.-

Załącznik 1.

=====

Rejonowy Komendant Uzupelnień

[Handwritten signature]
Stępień